

Forslag til budgetinitiativ i budget 2026-2029

INITIATIV: Etablering af ungepanel om afhængighedsforebyggelse og behandling i Region Hovedstaden

Fremsat af: Socialdemokratiet

Formål og indhold:

- Unge skal høres – det er deres sundhed og fremtid, der er på spil
- Unge skal ikke stå alene i mødet med afhængighedsskabende medicin og nikotinprodukter
- Det er deres sundhed og fremtid, der er på spil, når produkter bevidst designs for at skabe afhængighed – ikke for at beskytte eller fremme unges trivsel.
- Med dette initiativ vil vi give de unge en stærk stemme. De skal aktivt inddrages i arbejdet med at forebygge afhængighed og udvikle bedre veje til hjælp og behandling. Ved at lytte til de unges erfaringer og perspektiver skaber vi en mere effektiv og målrettet indsats – for deres skyld, for deres sundhed og for fremtidens fællesskab.

Der ønskes etableret et ungepanel om afhængighedsforebyggelse og behandling i region Hovedstaden. Formålet er at etablere et ungepanel med unge medborgere fra 13-årsalderen til 25 år, der skal styrke forebyggelsen af afhængighed blandt unge i Region Hovedstaden. Panelet skal dække afhængighed af opioider, nikotinprodukter og PUFF-bars og sikre, at indsatsen målrettes de reelle behov set fra de unges perspektiv.

Baggrunden er en bekymrende udvikling, hvor flere unge eksponeres for afhængighedsskabende stoffer og produkter uden fuld viden om konsekvenserne. Mange af disse produkter er direkte designet til at skabe afhængighed – ikke for at fremme unges sundhed – hvilket øger risikoen for varig afhængighed og forringet livskvalitet.

Der er derfor behov for en struktureret og systematisk inddragelse af unges egne erfaringer og forslag for at styrke både forebyggelsen og udviklingen af relevante behandlingstilbud. Samtidig skal unge have en stærk stemme i hele afhængighedsdagsordenen, så de kan bidrage til øget opmærksomhed, oplysning blandt jævnaldrende og påvirkning af fremtidige politiske indsatser.

Pengene foreslås anvendt til:

- Oprettelse og drift af et ungepanel.
- Facilitering af løbende dialog med unge om afhængighedsproblematikker.
- Udvikling af forslag til målrettede forebyggelsestiltag.
- Udarbejdelse af anbefalinger til veje til behandling ud fra unges perspektiv.
- Øget oplysning om de afhængighedsskabende mekanismer bag produkterne.

Panelets anbefalinger skal efterfølgende indarbejdes i regionens forebyggelses- og behandlingsstrategier.

Administrationens bemærkninger:

På forebyggelsesområdet er ansvarsdelingen sådan, at regionen har en rådgivningsforpligtelse over for kommunerne i forhold til den borgerrettede forebyggelse, mens kommunerne har ansvaret for at skabe sunde rammer og etablere forebyggende og sundhedsfremmende tilbud til borgerne. Den kommende folkesundhedslov skal ifølge reformaftalen styrke den strukturelle forebyggelse i kommunerne. Patientrettet forebyggelse er aktuelt et delt ansvar mellem regioner og kommuner, men regionerne overtager ansvaret med sundhedsreformen.

Administrationen anbefaler derfor ikke, at der afsættes midler til at etablere et ungepanel i Region Hovedstaden med det formål at styrke forebyggelsen af bl.a. opioider, nikotinprodukter og PUFF-bars afhængighed blandt unge.

Såfremt der er et politisk ønske om en regional forebyggende indsats, målrettet unges brug af opioider og nikotinprodukter, anbefaler administrationen i stedet, at regionen eksempelvis understøtter udbredelsen af den nyeste viden og forskning på området, understøtter og deler nationale forebyggelse- og informationskampagner, understøtter initiativer og projekter på regionens hospitaler og andre regionale samarbejdspartnere samt tager initiativ til et tættere tværsektorielt samarbejde for at sikre relevant opfølgning og behandlingstilbud til unge i kommunalt regi.

En anden mulighed kunne være at etablere et opgaveudvalg med unge med afsæt i konkrete regionale opgaver på forebyggelsesområdet. Der kan fx nedsættes et opgaveudvalg med unge i forbindelse med regionens arbejde med den regionale plan for nedbringelsen af opioider. I arbejdet med handleplanen vil regionen bl.a. rejse en tværsektoriel drøftelse af hvordan samarbejdet kan styrkes, så unge med misbrug sikres opfølgende hjælp. Da handleplanen blev godkendt i regionsrådet d. 13. maj 2025, blev det bemærket, at unge netop bør inddrages i dette arbejde.

Økonomi

Etablering af et opgaveudvalg med unge med afsæt i konkrete regionale opgaver på forebyggelsesområdet vil kræve, at der afsættes 100.000 kr. til finansiering af udvalget. Beløbet dækker udgifter til forplejning og transport til udvalgets møder. Det skal dog bemærkes, at igangsættelsen af et opgaveudvalg med unge bør afvente den nye politiske struktur i den kommende Region Østdanmark.

Planlagte og eksisterende ungepaneler

I Danske Regioners handleplan "Et liv uden nikotinafhængighed" fra februar 2025, vil Danske Regioner, som et af tiltagene i planen, række ud til landets ungdomsorganisationer for at danne en ungealliance, der skal være med til at udvikle de bedste måder til, at færre i fremtiden oplever skadelige virkninger af nikotin. Administrationen henviser til Danske Regioner for en status på arbejdet med ungealliancen.

Fra nationalt hold er der fokus på unge og euforiserende stoffer med regeringens opioidindsats, "Ungdom uden opioider". Opioidindsatsen blev vedtaget d. 14. januar 2025 i Folketinget. I indsatsens initiativer er der fokus på at forebygge udviklingen af et opioidmisbrug blandt unge. Regeringen vil via sociale medier iværksætte en oplysningsindsats, målrettet unge, forældre og andre voksne rollemodeller, bl.a. om hvor farligt og afhængighedsskabende opioider er og om konsekvenserne ved et uhensigtsmæssigt opioidmisbrug. Regeringen sikrer også finansiering af den digitale informations- og rådgivningsplatform netstof.dk, der yder digital rådgivning til unge, forældre og pårørende om euforiserende stoffer. I regeringens opioidindsats afsættes der en økonomisk ramme til at styrke udviklingen af nye og eksisterende kommunale behandlingsmuligheder for de unge, der allerede har et

misbrug. Regeringen afsætter også midler til driften af et national kompetencecenter for abstinens- og substitutionsbehandling for sundhedsfagligt personale med ansvar for misbrugsbehandling.

Derudover er der på Nordsjællands Hospital, Herlev og Gentofte Hospital samt på Rigshospitalet etableret ungepaneler. Panelerne er en del af "Ungepanelerne i Danmark", der er en tværregional finansieret organisation, som repræsenterer alle unge med alvorlige og kroniske sygdomme på landets hospitaler. Visionen er gennem aktiv brugerinddragelse at forbedre livet for kronisk og alvorligt syge unge. Ungepanelerne består af unge med kroniske og alvorlige sygdomme i alderen 14-29 år, der deltagere i lokalt forankret ungepaneler på hospitalerne.

Aktuelt arbejder de unge i ungepanelerne med tre mærkesager:

1. Mere fokus på mental sundhed hos unge med alvorlige og kroniske sygdomme.
2. Kontinuitet i behandlingsforløbet
3. Mere undervisning om unge på sundhedsuddannelserne.

Konsekvenser:

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Etableringsudgifter				
Løn				
Øvrig drift		0,1		
Udgifter i alt		0,1		

Personale (antal)	2026	2027	2028	2029
Årsværk				

Evt. uddybende beskrivelse:

Øvrig drift dækker primært over forplejning til møder og kørselsgodtgørelse til medlemmer af opgaueudvalget. Den anslåede økonomi er med afsæt i et budgetinitiativ fra budget 2025-2028 omhandlende etableringen af et LGBT+-råd i Region Hovedstaden.

Finansiering:

Sundhedskassen	x
Den regionale udviklingskasse	
Det sociale område	

Første tekstudkast til budgetaftalen:

I de senere år er et bekymrende misbrug af euforiserende stoffer, herunder især opioider, blandt unge tiltaget og udfordrer folkesundheden. Unge skal ikke stå alene i mødet med afhængighedsskabende medicin og nikotinprodukter. Med Region Hovedstadens handleplan for nedbringelsen af opioider fra 2025 tager vi initiativ til en tværsektoriel drøftelse af et styrket tværsektorielt samarbejde for at sikre relevant forebyggelse, opfølgning og henvisning til kommunale behandlingstilbud til unge med afhængighedsudfordringer af opioider.

Vi anbefaler samtidig, at det kommende regionsråd i Region Østdanmark nedsætter et opgaveudvalg med unge med afsæt i konkrete regionale opgaver på forebyggelsesområdet, herunder forebyggelse af brugen af opioider og nikotinprodukter.